

NĚCO Z TEORIE

POSTUP PRO NAPSÁNÍ JEDNODUCHÉHO SCÉNÁŘE

1. PRVNÍ ČÁST – PŘEDSTAVENÍ POSTAV

Charakterizuj v krátkém textu cca 50 slov každou důležitou postavu, která zasahuje do příběhu. Čtenář by měl chápat jedinečnost jejich konání i charakter postavy.

2. DRUHÁ ČÁST – TECHNICKÉ ÚDAJE

– Číslo obrazu

– interiér/exteriér = INT/EXT – jestli se příběh odehrává vevnitř nebo venku

– čas, podmínky – DEN, deštivo; VEČER, slabé světlo

– prostředí – v jakém prostředí se situace odehrává (vlak, zahrada, poušť)

Začátek každé scény bude vypadat takhle:

OBRAZ 1.**INT., DEN, KAVÁRNA**

3. TŘETÍ ČÁST – PŘEDSTAVENÍ TOHO, CO VIDÍME

– krátké poutavé a přesné zachycení scény, ve které se situace odehrává. Důležité je zachytit vše, co by měl divák vidět. (v počítači se píše někdy *kurzivou*)

4. ČTVRTÁ ČÁST – DIALOGY

Není prostor na prázdné věty. Slova postav musí být nápaditá, důležitá pro děj. Postavy píšeme opět kapitálkami, jejich řeč bez uvozovek.

ADAM**Co se tu probůh děje?**

5. PÁTÁ ČÁST – DOPLŇKOVÉ KONÁNÍ

Neopomíjejte tuhle část scénáře! Uvádí se významné změny, které se dějí vždy, když postavy nemluví. Příchod postav, objevení důležité věci na scéně...

6. ŠESTÁ ČÁST – ZMĚNA OBRAZU

Postupujeme od druhého bodu.

Obraz 2, INT./EXT. atd. až dospějeme do konce.

KONEC

LitAero 5/2017 - Sestavili: Mathej Thomka a Mirka Kul'ková pro literární workshop – Zážitkové psaní – Od povídky k scénáři.

Autoři: Lucie Peláková, Kateřina Hellebrandová, Daniel Simon, Radka Tinsová, Senta Andoková, Lukáš Mergl

Neprošlo jazykovou a pravopisnou kontrolou.

V DIALOGU

Daniel Simon

Pracovní snídane

„Dnes jsme měli pracovní snídani a kolega Marek přišel ožralej.“

„Chudák, česnečku jste pro něj asi neměli, co?“

„On si ji nezasloužil, protože byl na toaletě a tam nechal česneků plnou prdel.“

„To to bylo až tak strašný?“

„Jo, zůstala tam po něm i hromada cibule, zverimex a celá zoo i s pavilonem opic.“

„Haha, a co na to vedení?“

„To bylo to nejdivnější, z vedení do práce právě vůbec nikdo nepřišel, tak jsme se najedli a pokračovali každé do svého kanclu.“

„A co ten opilý kolega?“

„Většinu snídane prospal u stolu, jenom se občas probral a prohlásil něco jako: Šéfové vyhrožovali padákama, tak jsem je potrestal panákama!“

Lucie Peláková

Rodinný podnik

„Co se zase rozčiluješ, mami?“

„Voni si tam mejou ruce od sádry a je jim to jedno!“

„Tak tam běž a řekni jim, že mají jít vedle!“

„Říct jim to můžu, ale stejně to dělat nebudou, maj to daleko, nechce se jim chodit s kbelíkem pro vodu. Kdyby místo sádry používali plast, tak by byl pokoj.“

„No to jo, a dýl by to vydrželo.“

„Na západě prej už ani sádru neznají, tam si třeba zlomíš nohu a máš krásnej, lehounkej plast.“

„Jenže tady nejsi na západě. Tady sádra furt frčí. Tak se s tím smiř, táta s bráchou dělají byznys a my ženský po nich uklízíme.“

„Já nevím, proč zrovna já musím mít chlapa, kterej si z baráku udělá továrnu na trpaslíky.“

Kateřina Hellebrandová
Vysokohorská hysterie

„Co Jana, už se z toho vyspala?“

„Jo, od chvíle, co jste jí ho v noci vrátili, už je celkem v pohodě.“

„Takhle řvát jsem jí ještě nikdy neslyšela, fakt, že ne.“

„Prosím tě, a proč jste jí do toho ledového bazénu házeli?“

„Hele, tak příště si ji zklidniš sám, jo, víš, sám, jaká je, když to na ni přijde.“

„Jo, to samozřejmě vím, prostě jsem jí včera neohlídal, no.“

„To není tvoje chyba, to ona se sebou musí primárně něco dělat a je pravda, že jsme jí ho neměli brát a dělat, že na něm jezdíme.“

„Jo, to byla blbost... přitom když jsem jí poznal před těma třemi lety, líbilo se mi to na ní.“

„Samozřejmě, Pavle,“ protočila s lehkou výčitkou Denisa oči a usrkla ze svého svařáku, „vám chlapům se líbí každá takováhle kravina, ale uvědom si, že už to fakt není sranda.“

Pavel se jen zhluboka nadechl a s pohledem upřeným na zasněžené hory vzduch ztěžka a pomalu zase vypustil: „Ta její úchylnka na plyšové jednorožce je už vážně zralá na psychiatra.“

Lukáš Mergl
Hračka v Úplňku

„Tatínku, hele, měsíc, kókej!!!“

Dospělý odpoví naučnou formou své dceři: „A takhle, jak je kulatý pouze jednou za měsíc, velmi svítí, že se i za námi v noci dělá stín, tomu se říká úplněk, víš?“

„Je moc hezký, já bych ho chtěla jako hračku do postele, koupíš mi ho?“

„Ale měsíc se nedá koupit. A i kdyby byl na prodej, tak by se nám nevešel do pokoje ani na zahradu. Takhle z dálky vypadá jak kulička, ale ve skutečnosti je tuze obrovský.“

Holčička pohotově tatínka vyvede z míry: „Já jsem ho viděla v obchodě a vejde se ti do baťohu. Nesvítí, ale to nevdá.“

Tatínek vymýšlí, jak to navléct, aby nemusel kupovat dalšího plyšáka: „A tak já ti ho koupím, ale ty musíš vylézt na nebe a dotknout se ho!“

„Ale to nejde!“

„Ale jde!“

„Nejde, nejde, nejde a když Eliška řekne, že ne, tak to znamená že ne!“

Sebahodnocení – LitAero 3 a 4

Kateřina k textům v Litaere 3

Luciin Mariin významný den – skvěle vystavěné, super pointa

Obě Terčiny věci, které překvapí – top!

Danovo Velké finále – nemám slov, to je prostě geniální. Nechci, aby to znělo nějak divně, ale čím dál víc si přeju, aby mi Dan vyprávěl pohádky na dobrou noc. :))

Lukášova vize Dna papiňáku je skvělá, neuvěřitelně mě to baví.

Z drabble se mi nejvíc líbil Lucky Skřítek a Danova Nej kamarádka.

Kateřina k textům v Litaero 4

Klasicky se mi nesmírně líbil Danův popis trablů na dětském táboře, pointa z Radky Jižáku je nejlepší, představuju si, jak tam ten týpek vážně stojí dodnes. Lucčin zážitek s helikoptérou by klidně mohl být v sekci Pravdivá lež, neskutečné!

Sentin Sebastián mě baví, Lucčin vzbuzuje krásný respekt a ráda bych se o něm dozvěděla víc, Radčín je zábavný, psí záminku jsem nečekala.

Radčín Ráj je skvělý, nečekala jsem závěr, což je dobře. Svobodný otec Dana a Lucky mě dojal, zkrátka jste všichni super!

Dan – LitAero 4

Nejvíce mě zaujal Lucčin poutavý příběh Vzhůru do oblak! a Kačenčín i Radčín Kulihrač s moc vtipnou pointou.

Lucie - 5 textů, které mě zaujaly v LitAero 4

Senta Andoková: Gulatý svět Sebastiana Kulihracha – příběh plný fantazie, dovedný popis děje i charakteristika hlavní postavy, připadá mi to jako taková laskavá pohádka o autistovi. A skvělé i z hlediska poznávání neznámých slovenských výrazů :-)

Kateřina Hellebrandová: Láska strongmanova života – jméno Sebastián Kulihrač zde projevuje svou směšnou stránku v osobě muže, který se v dospělosti nedokázal odtrhnout od své matky. Výborně vystižená postava svalovce s křehkou duší prostřednictvím popisu jeho jednání.

Radka Tinsová: Tajná mise Sebastiana Kulihracha – skvělá „chovatelská“ povídka se znalostí tématu, určitě by pobavila v nějakém „psím“ časopisu, dobře využívá dialog, díky němuž má text spád a upoutá pozornost čtenáře až do konce.

Daniel Simon: Zachránce mládeže – dobře využitá nadsázka – vypravěč líčí děti na táboře jako otravné bytosti, ale přesto je znát, že má pro ně pochopení. Skvělá první věta a výborný termín „vysokofrekvenční pištění“, úplně jsem to uslyšela. :-)

Tereza Domínová a Kateřina Hellebrandová: Macecha – příběh s atmosférou hororu, napínavé čekání, co se v té chalupě uprostřed lesů stane, překvapivá pointa s dětmi zavřenými na půdě.

ÚSKALÍ A ZÁLUDNOSTI DIALOGU /od Lucie/

- dobře napsaný dialog vyžaduje dobrou znalost postav
- v dialogu musíme udržet styl typický pro danou postavu (slovní zásoba, rytmus vět, krátké/dlouhé věty, spisovná/nepisovná mluva, cizí slova a knižní vs. hovorové výrazy či vulgarismy)
- dialog postavu charakterizuje, způsob mluvy pomáhá vykreslit charakter, úmysly jednotlivých postav i vztah mezi nimi
- dialog nesmí nudit, nesmí v něm být vycpávky – slovní vata, zbytečná slova, která nesouvisí s dějem

Daniel Simon

Setkání v kavárně

Líná huba – holé neštěstí

Posledního zajímavého chlapa jsem potkala v kavárně, ve které jsem si zvykla třídit myšlenky pro psaní mé divadelní hry.

Seděla jsem sama u stolu, popíjela své oblíbené latte a dělala poznámky do svého iPadu, když se najednou objevil, pozdravil a posadil se ke mně.

Nezmohla jsem se ani na slovo, načež neznámý spustil: „Strašně moc se omlouvám za to hrozné zpoždění, divím se, že jsi ještě tu, ale myslel jsem, že tahle kavárna je na opačném konci města a nevzal jsem si na tebe telefon, takže jsem ti to nemohl dát vědět.“

Seděla jsem s otevřenou pusou a neznámý pokračoval: „Navíc jsem musel přijet tramvají, protože když jsem si dnes šel pro auto do servisu, měli už zavřeno a nikdo mi neřekl, že ve středu končí dřív.“

To už ze mě prvotní šok pomalu vyprchával, dotýčný se mi zdál sympatický a já se rozhodla hrát hru s ním.

„To je v pohodě, mají tu výborné latte a já dodělávám resty,“ ukázala jsem na iPad.

„Taky jsem měl podobnou hračku, ale asi jsem ji nechal v hotelu, když jsme byli s naším divadlem na zájezdu. Co to píšeš?“

„Divadelní hru!“ rozesmála jsem se a dál už konverzace plynula zcela volně.

K tomu, že nejsem jeho emailová kamarádka Eva, která tu na něj nejspíš vzdala čekání, jsme se dostali asi až po dvou hodinách a třech skleničkách vína.

Už jsem v něm viděla svého budoucího manžela a otce mých dětí, když mi došlo, že jedině, co ho ke mně přivedlo, byla jeho absolutní neschopnost připustit si nedostatek informací, a tak jsem se, zatímco byl na toaletě, vypařila beze slova domů.

KLISÉ

Senta Andoková

Večerné radovánky v kuchyni

starostlivá kuchárka vs. sexy dračica

Bola už stará a nečakal som, že to bude tak dobré.

Do akcie sa pustila s nadšením, až sa celá chvela, od vrchu šedivej hrivy až po vráskavé bosé chodidlá. Najradšej si to robí sama, to je už asi výsadou starších žien, že sa naučili na nikoho nespoľiehať, ale hlavne zo začiatku ocenila moje šikovné prsty, lebo ta príprava ju vyčerpávala.

Buchty mám rád šťavnaté a stará dáma poznala recept na vláčnosť dokonale. Nemohol som sa dočkať, až ju ucítim. Do finále to bude asi ešte trochu trvať, ale čakať sa bezpochyby vyplatí.

Po prípravách na kuchynskej linke sme sa presunuli na stôl a ja som to už chcel tak hrozne, až som si myslel, že už nevydržím a vrhnem sa na ňu za pochodu. Napokon som sa však ovládol.

Stará dáma sa mi posadila naproti, nabrala mi poriadnu porciu a tie buchty na pare boli tak skvelé akoby som sedel na nedeľnom obede u babičky!

Radka Tinsová

Povaha pozemního hokeje

„Pokaždé, když někomu řeknu, že hraju pozemní hokej, tak mi nevěří,“ rozčiluje se někdo na přestupu v metru.

„A nemohla bys vynechat to pozemní?“ navrhně David, a přitom si představí plakát svého hokejového idola nad svojí postelí v pokojíčku. „Je to nadbytečný – jako hokejistu tě budou brát jako národního hrdinu, vole.“

„Neříkej mi vole, buď tak laskavej,“ ohradí se Alenka a vši silou ho praští do lokte. „Nejsem žádný tvůj kamarád, ale tvoje holka.“

„Au, co děláš?“ zafňuká David a promne si bolestivé místo. „Možná kdyby ses nechovala jako kluk, tak ti tak říkat nebudu!“

„No, tak promiň,“ zamumlá Alenka a začne mu hladit loket. „Bolí to moc?“

Když v tu chvíli do ní zezadu vrazí procházející cestující, v Alence to opět bouchne a zakřičí do davu „Dávej přece pozor, vole!“

PRAVDIVÁ LEŽ

Kateřina Hellebrandová

Jak přežít žraločí kousnutí

„Ojoj, to nejni ale vubec hezký bebánko,“ kření se doktorand Ben na mou nohu.

„Pálí to jako čert,“ usykávám a zároveň nevím, jestli se na to vůbec chci dívat.

„Cos tam simtě dála?“ nechápavě kroutí hlavou Australan, zatímco ránu prohlíží a čistí.

„Ani nevím, stalo se to hrozně rychle a cestu ke břehu si vubec nepamatuju, zpanikařila jsem,“ přiznávám s obavou, že mě pošlou na pevninu do nemocnice a týdenní biologický kurz na korálových ostrovech pro mě skončí po dvou dnech.

„Helej se, musíme to vydezit,“ říká rezolutně, „žralouci maj plný zubáky bakoušů, to bys měla infíka cobydup.“

S hrůzou sleduji, jak vytahuje lahvičku s dezinfekčním sprejem – tohle bude bolet.

„A nezůstane mi jizva?“ zhrozím se najednou při pohledu na početné krvavé rýhy nad kotníkem.

„Ále, než se vdáš...“ šklebí se Ben, ale to už ječím, mám dojem, že mi nohu strčil doprostřed táboráku a nehty zarývám do dřevěné lavice, na které sedíme.

Druhý den bolest ustupuje, zato velikost kotníku roste a připomíná tvarem sloní chodidlo, a to jsem měla ještě štěstí, že to byl jen ten bělocípý mrňous.

Když se vracíme z kurzu, mám nohu opřenou o sedadlo před sebou, zimnici a čím dál větší obavy – ještě nevím, že o týden později si pojedou pro tetanovku kvůli masivní infekci, ani to, že se budeme se sestřičkou bavit o amputaci.

Lucie Peláková

Kamarádky na život i na smrt

„Stalo se ti v životě někdy, že ses něčeho hrozně bála, a ono se to přihodilo?“
 „Jasně, když jsem byla malá, vždycky jsem se při návratu ze školy třásla hrůzou, že doma najdu někoho zavražděného.“
 „A to se opravdu stalo?“
 „Den po mých desátých narozeninách jsem byla zase ve škole, i když jsem tam vlastně ani jít nemusela, ale to mi ještě nějak nedocházelo. Pak jsem se jako vždycky loudala domů naší zapadlou ulicí až k našemu činžáku a přímo před vchodem jsem na rozpraskaném betonu spatřila cestičku z tmavnoucích krvavých kapek, vedla až k našemu mrňavému bytu v suterénu. Bylo mi jasné, že už je to tady a moje obavy se naplní – krev byla v předsíni i na dlaždičkách v kuchyni, kde se na stole povaloval velký zakrvácený nůž, jinak nikde nikdo.“
 „Kde byli tvoji rodiče?“
 „Máma byla ještě v práci, ale táta měl být doma, čekával na mě s obědem. Od toho dne ho ale nikdo už nikdy neviděl.“
 „Všechny ta krev byla jeho?“
 „Ne, právě že moje.“

Daniel Simon

Upřímná chvíle

„Musím ti něco říct,“ prohlásil, když oba seděli na gauči a snažili se strávit jejich první společně uvařenou večeři.
 Helena mu tázavým pohledem dala najevo svou pozornost a on pokračoval dál: „Jméno, pod kterým mě znáš, není to, s jakým jsem se narodil!“
 Nasadil ještě zkroušenější výraz a vyložil pomyslné karty na stůl: „To jsem si změnil, protože jsem jako mladiství zapříčinil nehodu vlaku, která stála několik lidí život, a já už s ničím z toho nechtěl být spojován.“
 Beze slova se zvedla a nervózně se vzdálila za kuchyňskou linku, kde měla zbytek oblečení a kabelku.
 „Říkám ti to, protože se do tebe nejspíš brzo zamiluju a nechci mít před tebou žádné tajemství,“ zkusil vrátit trochu klidu do ovzduší.
 Helena se trochu uvolnila, pokusila se usmát a udělala pár kroků směrem k němu.
 Zvedl se z gauče a roztáhl ruce na znamení objetí, pak ale uviděl elektrický záblesk v její ruce a ucítil prudkou bolest.
 „Taky ti musím něco říct, zlato“ uslyšel, když se probral a zjistil, že má svázané ruce i nohy a zalepená ústa.

„V baru, kde jsme se setkali, jsem nebyla náhodou. Dost jsi se za ty roky změnil a já si musela být jistá. Tehdy jsem přišla o oba rodiče a sestru. Na jejich pohřbu jsem jim i sobě slíbila, že je pomstím,“ pokračovala, zatímco si prohlížela jeho sadu kuchyňských nožů.

FRAZEOLISMY

Lucie Peláková

Pindova fantastická pomsta

/páté kolo u vozu/

„Hej, čumte na ten žlab vlevo od sjezdovky!“ vykřikl Hary a přilepil ukazovák na upatlané okno kabiny lanovky, která na ocelovém laně houpavým stylem překonávala strmé alpské údolí.
 „To dáme, kámo, to bude hustej fičák,“ zajásal Marek a Tomáš vedle něj horlivě přikyvoval, zatímco Hary se otočil ke mně a zeptal se: „Co je, Pindó, vole, z čeho jsi tak zdeplej?“
 „Von je ještě nakrklej kvůli včerejší kalbě,“ odpověděl místo mě Petr a zachechtal se, „byl dost tuhej, když jsme s těma flaksama made in Italy zmizeli.“
 „Jo, byla to od vás levárna, vy mrkve, já tam zůstal s tím gerontem z kuchyně, slizkým radiátorem, kterež začal dost prudit, takže jsem to zalomil a šel chrápat.“
 „Tak to je fakt pešek, kámo, ale buď v klidu, dneska vodchytíme nějakou žížalku i pro tebe,“ prohlásil Hary; ostatní rozhodili koutky jako vždycky, když se bavili na můj účet, a já jich začínal mít právě dost – věčně přeci nebudu hrát páté kolo u vozu.
 „Nějakou lusknou si sbalím sám, když budu chtít,“ zavrčel jsem nasupeně, „stačilo by mi, kdybyste konečně přestali dělat si ze mě kozy, není nám kua dvanáct!“
 „Ouk, amígo, my víme, že už jsi velkej kluk,“ rýpnul si ještě Hary, ale to už lanovka s rachotem zaplula do horní stanice.
 „Jeďte si, kudy chcete, já jedu po sjezdovce,“ prohlásil jsem ledovým tónem a ukázal na žlutou ceduli s výmluvným piktoqramem a nápisem AVALANCHE, „nechci skončit zavalenej tunou sněhu.“
 „Tyhle přiblblý zákazy mám na háku,“ prohlásil Hary, zacvakl boty do vázání a spustil se ze svahu směrem k vyhlédnutému žlabu, ostatní za ním v těsném závěsu.
 Díval jsem se za nimi a se zvláštním uspokojením jsem si začal v hlavě přehrávat obrázek sněhové masy, která s rachotem válkuje jejich obloučky vykreslené do prašanu.

